

Real și imaginar în teoria economică a concurenței

**O interpretare în tradiția
Școlii austriece de economie**

Studia Praxologica

Colegiul științific:

Prof. univ. dr. Constantin Munteanu-Gurgu

Prof. univ. dr. Cristian Valeriu Păun

Prof. univ. dr. Radu Cristian Mușetescu

Conf. univ. dr. Octavian-Dragomir Jora

Conf. univ. dr. Mihai-Vladimir Topan

Lect. univ. dr. Andreas Stamate-Ștefan

Andreas STAMATE-ȘTEFAN

**Real și imaginar
în teoria economică a concurenței**

**O interpretare în tradiția
Școlii austriece de economie**

Colecția
Studia Praxeologica

**Editura ASE
București
2017**

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2017, Editura ASE

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Radu Cristian Mușetescu

Conf. univ. dr. Mihai Vladimir Topan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STAMATE-ȘTEFAN, ANDREAS

**Real și imaginar în teoria economică a concurenței : o
interpretare în tradiția Școlii austriece de economie / Andreas**

Stamate-Ștefan. - București : Editura ASE, 2017

Conține bibliografie

ISBN 978-606-34-0205-0

330

Editura ASE

Redactor: Luiza Constantinescu

Tehnoredactor: Violeta Rogoian

CUPRINS

Introducere

PERSOANĂ, PROPRIETATE ȘI CONCURENȚĂ LIBERĂ	11
---	-----------

1. PRAXELOGIE ȘI POZITIVISM.

METATEORIA CONCURENȚEI	39
1.1 Câteva considerațiuni de natură teoretică	39
1.2 Individualism metodologic vs. holism metodologic.....	46
1.3 Consecințele marginalismului în teoria valorii	48
1.4 Teoria obiectivă a costului. O critică subiectivă	53
1.5 Realismul praxeologic și constructele imaginare ale pozitivismului	54
1.5.1 Inevitabila nonoperaționalitate a ipotezei de echilibru	58
1.5.2 Argumentul indiferenței în studiul acțiunii umane.....	62
1.5.3 Preferința demonstrată sau soluția rothbardiană la argumentul indiferenței	67
1.5.4 Problema utilității. Măsurare sau ierarhizare?	69
1.5.5 Măsura samuelsoniană a utilității. Preferința revelată (<i>engl. revealed preference</i>).....	72
1.5.6 Ipoteza continuității și acțiunea umană	73
1.6 În ce măsură recurge praxeologia la argumentație dogmatică și, prin urmare, „neștiințifică”?	75

2. ȘCOALA AUSTRIACĂ ȘI NEOCLASICISMUL

ÎN TEORIA ECONOMICĂ A CONCURENȚEI	78
2.1 Concurență pură versus concurență liberă	78
2.1.1 Modelul concurenței pure și perfecte (MCP)	78
2.1.1.1 Piața perfectă și maximizarea profiturilor	87
2.1.1.2 Câteva aspecte critice referitoare la teza „maximizării”	92
2.1.1.3 Cunoașterea perfectă – crucială pentru formarea pieței perfecte.....	94
2.1.2 Aspecte criticabile în MCP	96
2.1.2.1 Prețurile și calculul economic într-o piață „perfectă”	98
2.1.2.2 Barierele la intrarea pe piața pură și perfectă	100
2.1.2.3 Mai există concurență în MCP?	104
2.2 „Fețe” ale concurenței „imperfecte”	109
2.2.1 Excesul de capacitate în concurența monopolistică și cea liberă	113
2.2.2 „Perfecțiunea” celor mulți redusă la „ineficiența” celor puțini. Oligopolul.....	119
2.2.3 Cartelul. Comportament anticoncurențial sau strategie antreprenorială cu riscuri?	123
2.2.4 Teoria neoclasică a monopolului și concurența liberă... ..	132
2.2.4.1 Cine este monopolistul? Poate fi el incriminat? ...	135
2.2.4.2 Ce este prețul de monopol?	144
2.2.4.3 Pe cine prejudiciază monopolul?	149
2.3 Teoria concurenței din perspectiva drepturilor de proprietate	155
2.3.1. Concurența pe o piață liberă.....	155
2.3.2 Concurența liberă nu este concurență biologică	159

3. FENOMENUL CONCURENȚIAL ȘI PROBLEMA ETICĂ.....	164
3.1 Concurența din perspectiva eticii	
proprietății private legitime.....	164
3.1.1 Argument pentru necesitatea unei etici a concurenței	
nonarbitrare	164
3.1.2 Concurență pozitivă și concurență normativă.....	169
3.1.3 Etica proprietății private. Mijloace de dobândire	
a proprietății.....	173
3.1.4 Problema concurenței și imposibilitatea neutralității	
față de valori	177
3.2 Politică publică, „bunăstare socială”, „eficiență socială”	178
3.2.1 Probleme etice ale unor teorii	
privind „bunăstarea socială”.....	178
3.2.2 Statul asistențial între constrângeri de ordin etic,	
economic și social	183
3.2.3 O reconstrucție rothbardiană a „economiei bunăstării”,	
în termenii teoriei proprietății private	187
3.2.4 Despre posibilitatea unui criteriu universal al eficienței,	
ca bază pentru intervenția publică	189
3.2.5 Argumentul necesității unei politici publice	
pe considerente morale	194
3.3 Ronald Coase și etica teoriei costurilor tranzacționale.....	197
3.4 Precauții raționaliste susceptibile de presupoziii etice.....	208

4. RETORICA POLITICII EUROPENE ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI. ÎN CĂUTAREA UNOR „CRIME IMAGINARE”	
(engl. VICTIMLESS CRIMES).....	212
4.1 Nu orice perspectivă teoretică	
dă sens fenomenului concurențial	215
4.1.1 Monopol, cartel și poziție dominantă	
în Tratatul de Înfăințare a Comunității Europene (TCE).	
Articolele 101 și 102	217
4.1.2 Reglementarea nr. 1/2003. Puteri suplimentare	
pentru Comisia Europeană.....	227
4.1.3 European Advisory Group for Competition Policy	
(EAGCP) despre cum trebuie interpretat corect	
articolul 82.....	228
4.1.3.1 Politică în domeniul concurenței	
sau concurență liberă?	233
4.1.3.2 Explicații economice la unele atitudini	
„anticoncurențiale”	237
4.1.3.3 Obiectivul protejării consumatorilor.	
Între retorică și posibilități reale	239
4.2 <i>Homo econometricus</i> sau cui revine responsabilitatea	
identificării prejudiciilor produse	
de comportamentul anticoncurențial?	244
4.2.1 Pașii de început. Contrafactual (competitiv, perfect)	
vs. factual (necompetitiv, imperfect)	245
4.2.2 Există o etică a cuantificării prejudiciilor	
comportamentului anticoncurențial?.....	256
4.3 Argumentul economic câștigă teren.	
De la aplicarea regulilor <i>per se</i> la filosofia <i>rule of reason</i>	258

5. DOUĂ CAZURI CELEBRE DE MALPRACTICE	
ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI LA NIVEL EUROPEAN	264
5.1 Cazul Microsoft vs. Comisia Europeană	264
5.1.1. Reclamația privind abuzul de poziție dominantă	265
5.1.2 Prima penalizare	269
5.1.3 Motivațiile Curții Europene de Justiție	273
5.1.4 Propunerea privind stabilirea unui mecanism de monitorizare	274
5.1.5 A doua penalizare.....	279
5.1.6 A treia penalizare	283
5.1.7 Microsoft și aparentul caracter științific al incriminării abuzului de poziție dominantă	285
5.1.8 Problema interoperabilității și a legării WMP de Windows – cauza primei amenzi.....	288
5.1.9 Neconformarea cu deciziile CE – cauza următoarelor două amenzi.....	295
5.1.10 Câteva concluzii desprinse din acest caz.....	296
5.2 Cartelul producătorilor de sticlă pentru industria auto.....	299
5.2.1 Scurtă prezentare a cazului.....	300
5.2.2 Cum a fost organizat cartelul.....	302
5.2.3 Motivațiile Comisiei Europene în legătură cu decizia de a amenda cartelul.....	303
5.2.4 Explicarea motivațiilor CE din perspectiva teoriei concurenței libere	308
5.2.5 Motivațiile antreprenoriale la acuzațiile aduse de CE.....	317
5.2.6 Concluzii	318

Concluzii

CONCURENȚA LIBERĂ (NICI PERFECTĂ, NICI IMPERFECTĂ)

ESTE ȘI CONCURENȚĂ ETICĂ..... 321

LISTA FIGURILOR..... 331

LISTA TABELELOR..... 329

BIBLIOGRAFIE

CĂRȚI, ARTICOLE, STUDII..... 333

ALTE PUBLICAȚII 346

ANEXA 1

REPERE ISTORICE ALE PREȚULUI „JUST”. O DISCUȚIE

INSPIRATĂ DIN VOLUMUL *AN AUSTRIAN*

PERSPECTIVE ON THE HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT –

ECONOMIC THOUGHT BEFORE ADAM SMITH,

DE MURRAY N. ROTHBARD 351

ANEXA 2

O VERSIUNE SIMPLIFICATĂ A PROCEDURII DE DESFĂȘURARE

A UNEI ANCHETE ÎN MATERIE DE CONCURENȚĂ

ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ..... 394